

Příklady z práva životního prostředí II, podzim 2004
Semináře JUDr. Jany Dudové

I. Ochrana vodních zdrojů a půdy

- 1) Vodní tok protéká zvláště chráněným územím a současně i ochranným pásmem II. stupně přírodního léčivého zdroje.
 - a) Proveďte právní rozbor, zda je možno se v toku koupat. Pokud ano, za jakých podmínek.
 - b) Na uvedeném vodním toku se objevilo zřetelné znečištění (může jít např. o ropné skvrny). Navrhněte relevantní právní postup v případě
 - náhodného nálezu takového poškození vodního toku,
 - v případě zjištění úniku těchto látek ze strany znečišťovatele.
 - c) Věnujte se všem v úvahu přicházejícím odpovědnostním vztahům.

- 2) Na dálnici havaroval kamion převážející toxické chemické látky. Tyto kapaliny se vsakují do země a existuje riziko, že budou kontaminovat zdroje pitné vody a prosáknou i do nedalekého drobného vodního toku a případně i do rybochovného zařízení.
 - a) Navrhněte odpovídající právní postup.
 - b) Uvažujte de lege lata nad garancí ochrany kvality vod, jakož i zařízení nacházejících se na toku.
 - c) Zabývejte se ochranou vodního zdroje, vodního prostředí a vodních organismů.
 - d) Zabývejte se krizovou situací v rámci případného nouzového zásobování pitnou vodou.

- 3) Ve vodní nádrži označené jako volně přístupné koupaliště se nachází voda kontaminovaná sinicemi.
 - a) Kdo nese odpovědnost za případnou zdravotní újmu v případě koupání v takto znečištěné vodě?
 - b) Věnujte se odpovědnostním vztahům.

- 4) V důsledku povodní došlo m.j. k poškození čističky odpadních vod a kontaminaci vodního toku zdraví závadnými látkami. Existuje podezření, že ryby žijící v toku obsahují zdraví nebezpečné množství těžkých kovů či jiných zdravotně nebezpečných látek.
 - a) Proveďte právní rozbor.
 - b) Zabývejte se situací, že kontaminované ryby jsou
 - využity ke konzumaci v rámci výkonu rybářského práva
 - distribuovány na trh.
 - c) Jsou uživatelé pozemků zaplavených při povodni oprávněni lovit ryby na svých pozemcích? Zdůvodněte.
Věnujte se příslušným odpovědnostním vztahům.

- 5) Z objektu určeném k provozování průmyslové výroby unikají odpadní látky a obtěžují zejména svým zápachem vlastníky přilehlých nemovitostí.
 - a) Proveďte právní rozbor a zabývejte se přitom všemi soukromoprávními i veřejnoprávními prostředky.
 - b) Zabývejte se kompetencemi příslušných orgánů veřejné moci v případě podezření z kontaminace zemědělských pozemků zdraví nebezpečnými látkami.

- 6) Pan Y. podniká v zemědělství. Na svůj zemědělský pozemek vyvezl statková hnojiva, která navršil na jedno místo, kde v krajině vytváří nepřehlédnutelné návrší. Vlastník přilehlých zemědělských nemovitostí má obavu z průsaku těchto hnojiv do spodních vod a požaduje po panu Y. předložení evidence o takto ukládaných hnojivech, případně i agrochemický rozbor půdy.
- Zabývejte se právy i povinnostmi
 - pana Y.
 - vlastníka přilehlých zemědělských usedlostí.
 - Navrhnete, jak by měl postupovat vlastník přilehlých nemovitostí v případě podezření z výskytu škodlivých organismů v návaznosti na podnikání pana Y?
- 7) Správce drobného vodního toku má zájem uzavřít s třetí osobou smlouvu o odběru kalu, vytěženého z toku, pro zemědělské účely – a to navezením kalu na zemědělsky využívané pozemky.
- Zabývejte se z pohledu ochrany životního prostředí i veřejného zdraví právní relevancí takového postupu.
 - Navrhnete alternativní způsoby řešení.

II. Ochrana přírody a krajiny, ochrana zvířat proti týrání, výkon práva myslivosti

- Paní B. chová v zajetí
 - kočku divokou (*Felis silvestris*)
 - lišku obecnou (*Vulpes vulpes*) pro účely výcviku psů loveckých plemen.Jsou takové chovy právně relevantní? Pokud ano, jaké právní předpoklady musí tyto chovy splňovat?
- Manželé O. vlastní ovocnou zahradu. V zimních měsících dochází pravidelně k okusování jejich stromů zvěří. Manželé O. požadují proto náhradu.
 - Proveďte právní rozbor, přičemž se zabývejte také možnostmi, že uvedenou škodu způsobují hospodářská či toulavá zvířata.
 - Které subjekty by byly případně povinny náhradu škody uhradit?
- Zahraniční turisté u nás ulovili cca 500 zpěvných ptáků (mezi nimi se nacházeli slavíci, skřivani a jiní ohrožení živočichové). Dle odborného posudku se v dané lokalitě již pravděpodobně nebudou kolonie zpěvného ptactva v původní podobě vyskytovat, přičemž takto způsobená škoda byla vyčíslena na cca 500 tis. Kč.
 - Proveďte právní rozbor
 - Zabývejte se všemi aspekty odpovědnostních vztahů.
 - Pokuste se vymezit rozdíl mezi institutem „ekologická újma“ a náhrada škody.
- Společnost K., s r.o., chová slepice v nevhodných podmínkách. Zvířata se tísní na malém prostoru, nedostávají krmení ani vodu k napájení. Některá zvířata v důsledku takového

zacházení uhynula, a zůstávají ponechána na místě mezi dosud živými slepicemi. Tomuto „chovu“ slepic musí přihlížet veřejnost - nachází se totiž za drátěným plotem v bezprostřední blízkosti místní komunikace.

- a) Které právní předpisy takovým jednáním byly porušeny?
 - b) Věnujte se všem odpovědnostním vztahům.
- 5) Slečna D. nachází ve volné přírodě psa. Věnujte se následným možným situacím:
- a) pes je uvázan u stromu, je vyhladovělý a celkově se nachází v zuboženém stavu.
 - b) pes volně pobíhá a zjevně je mimo dosah svého majitele.

- 6) Manželé V. mají v úmyslu si postavit, v souladu s územním plánem, rodinný dům. Občanské sdružení H, hlásící se k ochraně přírody a krajiny, v rámci územního řízení namítá, že plánovaný dům svým charakterem a pojetím výrazně naruší venkovský krajinný ráz a nesouhlasí s lokalizací takového domu v daném území.

Zabývejte se právní pozicí

- a) stavebníků (manželů V.)
 - b) občanského sdružení H.
 - c) stavebního úřadu
- a proveďte právní rozbor.

- 7) Pan U. si chce dovézt na území naší republiky

- a) vycpaný exemplář papouška Ara
- b) psíka mývalovitého.

Proveďte právní rozbor.

- 8) Pan P. ulovil při výkonu svého práva myslivosti divočáka, zajíce a několik bažantů. Má zájem uvedenou zvěř

- a) zkonsumovat pro svou potřebu
- b) prodat místní restauraci.

Věnujte se právům a povinnostem pana P.

III. Odpadové hospodářství, obaly

- 1) Obec V. má v úmyslu si samostatně upravit nakládání s odpady na svém území. Má zájem

- a) Konkretizovat práva a povinnosti občanů i původců odpadů.
- b) Stanovit pravidla užívání kontejnerů pro nadměrný odpad a zahradní odpad a rovněž za odvoz kontejnerů vybírat od občanů paušální poplatky.
- c) Současně chce vyřešit problematiku tzv. starých zátěží v okolí obce a stanovit, že za takový odpad odpovídá vlastník pozemku, pokud tento neprokáže opak

Proveďte právní rozbor.

- 2) Pan G. provozuje lakovnu bez živnostenského oprávnění. Při činnosti pana G. prokazatelně vzniká následující odpad: staré nátěrové hmoty, kal z nátěrových hmot a jiné odpadní nátěrové hmoty. Česká inspekce životního prostředí (dále jen ČIŽP) zjišťuje tento nežádoucí stav.
- Je ČIŽP oprávněna uložit sankční, resp. nápravné opatření panu G?
 - Proveďte právní rozbor.
- 3) Firma A., s.r.o. dováží do ČR použité zboží – např. vyřazené pračky, ledničky, akumulační kamna a elektrická topná tělesa za účelem jejich prodeje.
- Zabývejte se relevantním postupem celních orgánů.
 - Pokud byla orgány ochrany veřejného zdraví (v případě akumulačních kamen) zjištěna nepřipustná přítomnost látek obsahujících azbest, a toto zboží již bylo procleno a propuštěno do volného oběhu, jaký postup navrhujete?
 - Proveďte právní rozbor z hlediska ochrany spotřebitele před takovými výrobky.
- 4) Pan K. se na základě živnostenského oprávnění zabývá dovozem obnošeného šatstva do ČR za účelem jeho prodeje v tzv. „second handu“.
- Jaké právní předpisy musí být respektovány?
 - Proveďte právní rozbor.
- 5) Hypermarket H., k.s. prodává mimo jiné výbojky, zářivky a chladničky používané v domácnostech.
- Je povinna tato firma zajistit zpětný odběr uvedených výrobků? Pokud ano, má nárok na úplatu za takový odběr?
 - Je povinna tato firma převzít bezúplatně obaly těchto výrobků?
 - Je reklamní slogan „Vyměňte starou za novou“ (ledničku) právně konformní v případě, že bezplatný odběr staré ledničky je vázán na nákup ledničky nové?
 - Pokud hypermarket prodává výrobky (nápoje) ve vratných obalech, je povinen tyto obaly od spotřebitele zpětně odebrat? Zdůvodněte.
- 6) Pan Z. se pravidelně zbavuje starých a nepotřebných léků jejich uložením do popelnice.
- Je takový postup v souladu s platnou právní úpravou?
 - Uveďte relevantní formy nápravy tohoto nežádoucího jevu.
 - Zabývejte se povinností výrobce informovat spotřebitele o režimu
 - nespotřebovaných léků,
 - obalů léčiv.

IV. Kulturní památky, nerostné bohatství

- 1) Manželé N. mají ve svém SJM rodinný dům prohlášený za kulturní památku. Tento dům převádějí na pana P.
- Jaké právní kroky musí učinit?
 - Pokud pan P. chce dům rekonstruovat, jak by měl postupovat?

- c) Jak postupovat v případě náhodného nálezu kulturně historického předmětu při provádění stavebních úprav?
- d) Jaké sankce a dle kterých právních předpisů lze v případě nesplnění právních povinností uložit?

2) Na náměstí v Českém Krumlově má dojít k rekonstrukci obytného domu. Vlastník nemovitosti chce vědět, jaké zákonem stanovené povinnosti musí být respektovány a v jaké posloupnosti?

- a) Proveďte právní rozbor.
- b) Bude zapotřebí na uvedený objekt, který není zapsán ve státním seznamu kulturních památek, hledět jako na kulturní památku? Pokud ano, zdůvodněte proč.
- c) Jaké zákonné podmínky se vztahují k ochraně světového kulturního dědictví v rámci UNESCO?

3) Firma Z. má v úmyslu urychleně postavit nákupní centrum. Na základě územního rozhodnutí a stavebního povolení začíná provádět zemní a výkopové práce v souvislosti s realizací stavby. Při těchto pracích dochází k nálezům zbytků starého opevnění majícího charakter středověké tvrze.

- a) Jaké povinnosti má ze zákona firma Z?
- b) Za jakých zákonných podmínek probíhá záchranný archeologický průzkum a jaká oprávnění a povinnosti z něj vyplývají? Pro které subjekty?
- c) Zabývejte se možnými sankcemi pro případ, že by firma Z. bez dalšího pokračovala ve stavbě, tj. nález neohlásila, popř. by jej poškodila či úplně zničila.

4) V historické vesnici v Holašovicích má dojít

- a) K výměně okna běžného rodinného domku
- b) K otvírce pískovny
- c) K zahájení těžby cihlářské hlíny v povrchovém dole.

Proveďte právní rozbor. Které právní předpisy musí být zohledněny?

5) Na výstavu do zahraničí byla z naší republiky zapůjčena ze strany muzea 150 let stará sbírka knih ve státním vlastnictví zapsaná v centrální evidenci sbírek. Zabývejte se následnými situacemi:

- a) Uvedená sbírka nebyla po skončení výstavy ve stanovené lhůtě pořadatelem výstavy i přes několikeré výzvy vrácena.
- b) Sbírkou byla vrácena poškozená.
- c) Sbírkou na výstavě byla zcela zničena požárem.

Proveďte právní rozbor.

6) Majitel památkově chráněného zámeckého parku má zájem v tomto parku kácet poškozené a náletové dřeviny. Jak musí postupovat?

V. Ochrana zdraví před nebezpečnými výrobky a látkami

- 1) Zásilková služba J. se zabývá prodejem zdravotně závadného nádobí. Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) při kontrole zjistila, že povrch nádobí se loupe a navíc obsahuje nebezpečné sloučeniny chromu a olova.
 - a) Jak lze zajistit stažení závadných výrobků z prodeje?
 - b) Jak lze informovat spotřebitele, kteří již výrobky dříve koupili? Jaká oprávnění mají tito spotřebitelé?
 - c) Věnujte se možným sankcím.

- 2) Pracovníci firmy O. pracují v hlučném a prašném prostředí, jež vyplývá z charakteru výroby. Někteří pracovníci trpí chronickým onemocněním dýchacích cest, někteří mají problémy se sluchovým ústrojím.
 - a) Poradte takto postiženým pracovníkům, jaké právní prostředky mohou uplatňovat a jakou formou.
 - b) Jaké nároky vyplývají ve smyslu platné právní úpravy dosud zdravým zaměstnancům?
 - c) Za jakých podmínek je povinna firma O. hradit svým zaměstnancům náklady související s jejich léčením?

- 3) Družstvo D. natřelo silážní jámu starými nátěrovými hmotami obsahujícími polychlorované bifenyly (PCB). PCB se dostaly do krmiva a následně pak i do masa a mléka dobytka.
 - a) Zabývejte se oprávněností aplikace této nebezpečné látky.
 - b) Jakou formou lze zabránit distribuci potravin obsahujících PCB?
 - c) Zabývejte se všemi odpovědnostními vztahy.

- 4) Firma F., oprávněná k podnikání, distribuuje na trh nebezpečné látky a přípravky. Na obalu těchto výrobků jsou přesto uvedeny následující údaje: „netoxický“, „neškodný“, „neznečišťující“, „ekologický“, „eko“.

Podle jaké právní úpravy lze sjednat nápravu? Je možno za takové označování výrobků firmu F. sankcionovat?

- 5) Paní E. prodává na základě živnostenského oprávnění domácí pečivo, které balí do obalů použitých z jiného zboží.
 - a) Je takový postup právně konformní? Pokud ne, zdůvodněte.
 - b) Které kontrolní orgány dohlížejí na hygienické aspekty prodeje?

- 6) Firma Y dodává na trh uzené rybí výrobky. Pracovník P. této firmy porušil při uzení technologický postup a z tohoto důvodu došlo k nedostatečnému využití ryb. Takto nedostatečně zpracované rybí výrobky se pak dostaly do spotřebitelské sítě. Výrobky přitom obsahovaly choroboplodné zárodky salmonely konkrétního fagotypu (při dostatečném tepelném zpracování by muselo dojít k likvidaci těchto choroboplodných zárodků). Následně došlo k vypuknutí epidemie salmonely, během níž lékaři zaregistrovali cca 2.000 případů onemocnění. Jeden z těchto případů skončil smrtí pacienta. Vzhledem k tomu, že se podařilo určit a prokázat příčinnou souvislost mezi

typem zárodků salmonely v rybách a nemocí postižených (shodný typ salmonely), mají se příslušné orgány zabývat sankcemi, resp. opatřeními k nápravě.

- a) Zabývejte se všemi odpovědnostními vztahy
- b) Proveďte právní rozbor.

7) Pan A., ekologicky hospodařící zemědělec, má zájem chránit své produkty před případným nežádoucím vlivem geneticky modifikovaných organismů (dále jen GMO). Dozvídá se, že v nedaleké lokalitě má být pěstována kukuřice na úrovni GMO.

- a) Má možnost sám, popř. jako „zainteresovaná veřejnost“ danou situaci nějak ovlivnit? Pokud ano, jakým způsobem?
- b) V případě, že by došlo k realizaci pěstování GMO kukuřice v dané lokalitě a prokázal by se vliv této plodiny na produktech pana A., jaké právní nástroje může pan A. uplatnit?